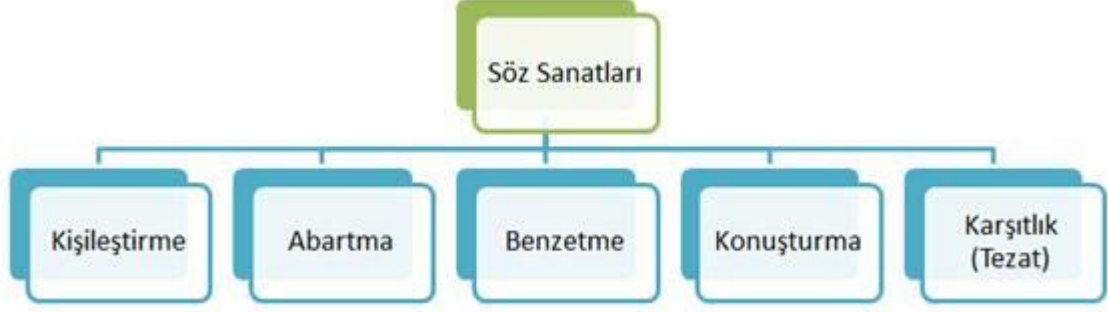

7.Sınıf Söz Sanatları PDF - 7. Sınıf Söz Sanatları Konu Anlatımı PDF

Söz sanatları, **sözün etkisini arttırmak için kullanılır**. Hem günlük dilde hem edebiyat dilinde sözün etkileyici olması önemlidir. Söz sanatları sözü temel anlamdan çıkartıp mecazlı söyleyişe çevirir.

Edebi metinlerde bir çok söz sanatı kullanılsa da bizim şimdilik şu dört söz sanatını bilmemiz yeterlidir:

Kişileştirme

İnsan dışındaki varlıklara insani özellik yani kişilik verme sanatıdır. İnsan olmayan bir varlığa normalde yapamayacağı bir şeyi yaptırmak, ona kişilik vermektir.

"haliç'te **bir vapuru vurdular** dört kişi demirlemişti **eli kolu bağlıydı ağlıyordu**"

(Attila İlhan)

Bu örnekte vapur sanki bir insan gibi anlatılıyor, insan gibi vuruluyor, eli kolu bağlanıyor, ağlıyor.

"**ağacın biri** bulvarda **ölüyordu** şehrin camları **kaygısız gülüyordu**"

(Attila İlhan)

"Bütün **kusurumu toprak gizliyor**
Melhem çalıp yaralarım düzlüyor
Kolun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sadık yarım **kara topraktır**"

(Aşık Veysel)

"Öte yakadaki **yaz, pilisini pırtısını yeni toplamış, bir kenara, oldukça mahzun bir göçmen gibi oturmuştu.**"

(Sait Faik Abasıyanık)

"Ağaç, **çok sevdi çocuğu...**
Öperdi altın saçlarından
Dudakları olaydı!"

(Arif Nihat Asya)

Konuřturma

İnsan dışındaki varlıkları konuşturma sanatıdır. İnsan dışındaki varlıkların ağızından söz söylenerek, onlara söz söyleterek konuşturma yapılır.

Deniz güldü halime,
Bir avuç su verdi elime,
"Biterse göz yařın al." dedi,
"Doldur tekrar yerine."

(Dario Moreno)

Yukarıdaki dörütlükte denize söyletilen **söz**, konuşturma sanatı kullanıldığını gösterir.

Konuřturma sanatı çoğunlukla kişileştirme sanatı ile birlikte kullanılır. Çünkü insan dışı varlığın konuşabilmesi için kişilik kazanması gerekir.

"Hořça kal" dedi **tilki**, "Yolum biraz uzunca,
Kutlarınız bu barışı yeniden buluşunca."

(La Fontaine)

"Dedi, söyledi." gibi ifadeler ile başkasının sözünü aktarmak dışında insan dışındaki bir varlık kendi ağızından da konuşturabilir, kendini anlatabilir:

"Küçük bir çeşmeyim yurdumun,
Unutulmuş bir dağında,
Hiç kesilmeyecek suyum,
Yıldızların aydınlığında."

(Cahit Külebi)

"bir ayrık otuyam,
kökü olmayan, seilmeyen.
sarmaşık olmaya özenen;
öylece bir ot işte..."

"Ağaçlar sessizce konuşuyordu." örneğinde konuşturma sanatı yoktur, sadece kişileştirme vardır. Konuřturma sanatı var diyebilmemiz için **söylenilen sözün** metinde yer alması gerekir.

Abartma

Abartma sanatı, bir durumu gerçekte olduğundan daha önemli göstermek için yapılır. Abartmadan söz edebilmemiz için gerçeğin mantık sınırlarına sığmayacak şekilde büyütülmesi gerekir.

"Bir ah çeksem **dağı taşı eritir**,
Gözüm yaşı **değirmeni yürütür**."

(Karacaoğlan)

"Sana **dar gelmeyecek makberi** kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem **sığmazsın**."

(Mehmet Akif Ersoy)

"Ben derdimi döksem gülşen başına
Bülbüller ah çeker gül ağlar bana"

(Anonim Türkü)

"Vay bana vaylar bana
Su vermez çaylar bana
Gitti yarım gelmedi
Yıl oldu aylar bana"

(Neşat Ertaş)

"Senin için **dağları deler**, yol açarım yâr
Senin için **denizleri kuruturum** yâr"

Benzetme

Benzetme sanatı bir şeyin niteliğini daha etkili anlatmak için kullanılır. Bir şeyin özelliğini anlatmak için o özelliği taşıyan başka bir şey örnek olarak gösterilir.

"İçerimde hicranlardan bir nehir akar.

Karların da lambam gibi rengi sarıdır."

(Sabahattin Ali)

Yukarıdaki şiirde şair karların rengini söylemek için başka bir nesnenin rengini örnek göstermiş, bu sayede karın rengini bir lambanın sarılığına benzetmiştir.

"Gökteki yıldızlar kadar sayısız

Ah yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları"

(Yavuz Bülent Bakiler)

Yukarıdaki şiirde şair kimsesiz ve yoksul çocukların sayısını daha etkili söylemek için gökte bulunan yıldızların sayısını örnek göstermiş, bu sayede kimsesiz ve yoksul çocukların sayısını yıldızların sayılamayacak kadar çok oluşuna benzetmiştir.

Benzetmede benzeyen, benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatı olmak üzere dört öge bulunur:

"Yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları gökteki yıldızlar kadar sayısız."
benzeyen benzetilen edat yön

"Karların da rengi lambam gibi sarıdır."
benzeyen benzetilen edat yön

Her benzetme de bu dört ögenin de olması şart değildir. Bazen yalnızca benzeyen ve benzetilen söylenir. Okuyucu benzetme yönünü, yani nesnenin özelliğini kendi bulur:

"Ağaç, çok sevdi çocuğu...

Öperdi altın saçlarından

Dudakları olaydı!"

Bu şiirde şair benzetme edatını ve benzetme yönünü kullanmadığı halde,

"Öperdi altın saçlarından." cümlesinde saçların renginin altın gibi sarı olduğu okuyucu tarafından anlaşılır.

"Çocuğun elinde balta,

Önünde dağ gibi odun."

(Ahmet Efe)

Bu şiirde ise şair benzetme yönünü söylememiş lakin okuyucu odunların dağ gibi yüksek olduğunu anlayabilir.

Karşıtlık (Tezat)

Karşıt, zıt anlamlı sözcüklerin veya kavramların bir arada kullanılması yolu ile karşıtlık sanatı yapılır. **Karşıtlık sanatı deyince aklımıza sadece iki zıt anlamlı sözcük gelmemelidir.**

"Neden böyle **düşman** görünürsünüz

Yıllar yılı **dost** bildiğim aynalar" (Cahit Sıtkı Tarancı)

Yukarıdaki örnekte, dost ve düşman sözcükleri birbiri ile zıt sözcüklerdir ve **aynı zamanda şairin dost olarak andığı aynalar, şimdi ona düşman gibi görünmektedir.** Kısaca, **anlamsal olarak da bir karşıt durum söz konusudur.**

"Kendinle baş başa yaşamak istersen

Pırıl pırıl yanan karanlıklara dal"

Bu örnekte ise birbiri ile **zıt anlamlı hiçbir sözcük kullanılmamıştır fakat karanlık kavramı ile pırıl pırıl yanmak eylemi arasında bir tuhaflık, zıtlık, karşıtlık** vardır. Karanlıklar pırıl pırıl yanıp ışık veremezler.